

Til

Fiskeridirektoratet

Postboks 185

5804 Bergen

postmottak@fiskeridir.no

Fra

NOAH – for dyrs rettigheter

Dronningens gate 13

0152 Oslo

register@dyrsrettigheter.no

Deres ref.: 23/2354

Dato: 22.03.2023

HØRINGSSVAR - REGULERING AV VÅGEHVALFANGST 2023

NOAH – for dyrs rettigheter vil med dette komme med innspill til Fiskeridirektoratets forslag til regulering av fangst av vågehval i 2023 med frist 24. mars 2023. På bakgrunn av en stor prosentvis andel drektige hunner i fangsten, samt dårlig datagrunnlag for vågehvalbestanden, uttrykker vi en sterk bekymring for direktoratets forslag til kvoter og oppfordrer til å ikke tillate fangst av vågehval.

Høyt antall hunner i fangsten er bekymringsverdig

De siste 8 årene har den prosentvise andelen hunner i fangsten ligget på over 70%, og et år så høyt som 86%.¹ I fjor lå antallet på rundt 80%.² Det faktum at en stor andel av disse hunnene også er drektige er urovekkende og bør medføre stans i fangsten.

Fiskeridirektoratet skriver i høringsbrevet at "Fiskeridirektoratet kan ikke se at årets kvotefastsettelse tilsier særlige reguleringsbehov." Vi vil påpeke at sjøpattedyrutvalget allerede i 2019 uttrykte bekymring for det store uttaket av kjønnsmodne hunner i Spitsbergen-området (ES-området).³ Denne bekymringen burde hensyntas og medføre en form for begrensning av fangst i dette området.

VKM peker på at man mangler kunnskap om totalbestanden av vågehval

Forvaltningen beskriver hvalfangsten som "bærekraftig".⁴ Men ifølge en oversikt sammenstilt av vitenskapskomiteen er tallgrunnlaget såpass mangelfullt at det er umulig å trekke konklusjoner om hvordan den globale vågehvalbestanden utvikler seg. Estimatenes for bestanden er basert på relativt få observasjoner innen områder som bare utgjør deler av

¹ Havforskningsinstituttet, 2022

² Møte i Sjøpattedyrutvalget, Tromsø, 15.-16.november 2022

³ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforsknningen-2020-19#sec-3-2>

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/lavere-vagehvalkvote-i-2022/id2901488/>

utbredelsesområdet og er derfor usikre.⁵ Ifølge tellingen mellom 2014 og 2019 er tallrikheten av vågehval om lag 50% høyere enn i den foregående tellesyklusen.⁶ Dette skyldes trolig at flere hvaler har kommet inn i norske farvann, ikke en reell vekst i bestanden. Og dette illustrerer at det er en stor usikkerhet bak tallene. Man risikerer raskt å overestimere bestanden, noe som kan få svært uheldige konsekvenser når man fastsetter kvoter for fangsten.

Andre negative påvirkningsfaktorer bør tas inn i vurderingen

Klimaendringer kan være en mulig forklaring på økningen i antall vågehval i norske farvann. Dette bør ses på som et faretegn på at bestanden allerede er under press og dette bør tas med i vurderingen av fastsettelsen av kvotene. I tillegg til klimaendringer og hvalfangst trues bestanden også av miljøgifter, plastforurensing, støy, forstyrrelser fra industri, kollisjoner med skip, bifangst mm.⁷ Dette er faktorer som både er pågående og potensielt økende. Det er helt essensielt å ta disse påvirkningsfaktorene med i vurderingen av bestanden og dens utvikling. Siden vi per dags dato har for liten kunnskap om vågehvalbestanden og hvordan den utvikler seg vil føre-var-prinsippet gjøre seg gjeldende. Med den manglende kunnskapen og de mange negative påvirkningsfaktorene er det verken forsvarlig å tillate vågehvalfangst og i alle fall ikke mulig å beskrive vågehvalfangst som "bærekraftig".

Ferdskriver og kontroll av fangsten

NOAH reagerer på at Nærings- og fiskeridepartementet har besluttet at kravet om bruk av ferdskriver på norske hvalfangstbåter skal avvikles. NFD har i sin vurdering lagt vekt på at bruk av ferdskriver fremstår "urimelig dyrt" for brukerne av systemet, all den tid det finnes fullgode alternativer til bruk av ferdskriver i form av elektronisk fangstrapportering. Videre hevdes det at "Norsk hvalfangst har ikke et risikobilde som tilsier at det fangstes flere dyr enn det som rapporteres til myndighetene, og det er derfor ikke behov for en forsterket kontrollinnsats." Hvalfangst har likevel et risikobilde når det kommer til dyrevelferd. Data for dyrevelferd som tid til død blir ikke registrert verken av ferdskriver eller elektronisk fangstrapportering. Dette er faktorer som bør undersøkes og NOAH mener krav om inspektører om bord under fangsten bør innføres igjen. NOAH kjenner ikke til at det har vært inspektør til stede under fangst siden 2006, da inspektørordningen ble avviklet og kontrollen ble erstattet av ferdskriver. Siste undersøkelse av tid til død i fangsten ble gjort i 2011/2012. Dette gjør at det er mangelfull kontroll av dyrevelferden i fangsten og NOAH oppfordrer til å innhente informasjon om dyrevelferd i fangsten gjennom nye studier og/eller pålegging av inspektør.

Kort høringsfrist

Vi vil også påpeke at det er problematisk at høringsfristen er kort. Høringen ble lagt ut på fiskeridirektoratet.no den 23. februar 2023 med høringsfrist 24. mars 2023. Dvs. med en høringsperiode på litt over fire uker. I henhold til Instruks om utredning av statlige tiltak

5

[https://vkm.no/download/18.41bfdba817ee3ffd56451348/1644928462061/Compilation%20of%20knowledge%20on%20the%20global%20population%20of%20common%20minke%20whale%20\(Balaenoptera%20acutorostrata\).pdf](https://vkm.no/download/18.41bfdba817ee3ffd56451348/1644928462061/Compilation%20of%20knowledge%20on%20the%20global%20population%20of%20common%20minke%20whale%20(Balaenoptera%20acutorostrata).pdf)

6 <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-51>

7

[https://vkm.no/download/18.41bfdba817ee3ffd56451348/1644928462061/Compilation%20of%20knowledge%20on%20the%20global%20population%20of%20common%20minke%20whale%20\(Balaenoptera%20acutorostrata\).pdf](https://vkm.no/download/18.41bfdba817ee3ffd56451348/1644928462061/Compilation%20of%20knowledge%20on%20the%20global%20population%20of%20common%20minke%20whale%20(Balaenoptera%20acutorostrata).pdf)

av 19. februar 2016 (utredningsinstruksen) skal forslag til forskrift legges ut på høring og høringsfristen skal normalt være tre måneder, og ikke mindre enn seks uker, jf. kap 3-3 første ledd:

3-3 Høring

Offentlige utredninger, forslag til lov og forskrift og forslag til tiltak med vesentlige virkninger skal normalt legges ut på høring. Høringene skal være åpne for innspill fra alle.

Høringsfristen skal tilpasses omfanget av tiltaket og hvor viktig det er. Høringsfristen skal normalt være tre måneder, og ikke mindre enn seks uker.

Det er samtidig svært kort tid mellom høringsfristen og planlagt fangststart 1. april. Dette gir ikke reelt rom for å gjøre justeringer av forskriften på bakgrunn av innspill som kommer inn i høringsperioden. Kvoten for 2023 er allerede satt⁸ og dette viser at forskriften fastsettes før høringen er gjennomført og at høringen dermed er redusert til en ren formalitet.

Vi kan ikke se at det i saken er vedlagt begrunnelse eller beskrivelse av spesielle forhold som gjør det nødvendig å forkorte høringen, eller at en slik beslutning er truffet av øverste leder i organet, jf. kap 1-4:

1-4 Fravikelse av instruksen

Reglene i instruksen kan bare fravikes når spesielle forhold gjør det nødvendig. En slik beslutning skal treffes av øverste leder i det ansvarlige forvaltningsorganet. Beslutningen skal være skriftlig og begrunnet og skal følge saken.

Ved høringen for forskrift om regulering av vågehvalfangst for 2022 ble det også satt svært kort høringsfrist og høringen var svært nær planlagt fangsstart. Vi ber om at direktoratet setter høringsfrister i tråd med lovverket i fremtiden.

Konklusjon

Den svært høye andelen hunner som fangstes, samt mangelen på kunnskap om den totale vågehvalbestanden gjør det uforsvarlig å tillate fangst av vågehval. NOAH oppfordrer derfor til å ikke åpne for hvalfangst i 2023. NOAH mener at det skal være inspektører om bord i fangstfartøylene for å overvåke dyrevelferden under fangsten.

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Maria Lien
Veterinær

⁸ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/hoyere-vagehvalkvote-i-2023/id2967259/>